

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi (HE 191/2018 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Eduskunta-aloitteet

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavat aloitteet:

- Lakialoite LA 65/2018 vp Leena Meri ps ym. Lakialoite laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta
- Lakialoite LA 66/2018 vp Leena Meri ps ym. Lakialoite laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Leo Parkkonen, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Veli-Pekka Reskola, maa- ja metsätalousministeriö
- ylitarkastaja Bettina Lemström, työ- ja elinkeinoministeriö
- ympäristöneuvos Magnus Cederlöf, ympäristöministeriö
- ylitarkastaja Petri Lindroos, Verohallinto
- ylitarkastaja Antti Saastamoinen, Verohallinto
- johtava veroasiantuntija Sami Varonen, Verohallinto
- toimialapäällikkö Jouko Rämö, Bioenergia ry
- asiantuntija Kati Ruohomäki, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- johtaja Jyrki Peisa, Metsäteollisuus ry
- toiminnanjohtaja Anna Virolainen-Hynnä, Suomen Biokaasuyhdistys ry
- toimitusjohtaja Hannu Kauppinen, Suomen Kaasuyhdistys ry
- pääekonomisti Jukka Kero, Suomen Kiinteistöliitto ry
- suojeleasiantuntija Otto Bruun, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- toiminnanjohtaja Tapio Tuomi, Suomen Lähienergialiitto ry

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

- toiminnanjohtaja Kaija Savolainen, Suomen Omakotiliitto ry
- lakimies Mikaela Strömberg-Schalin, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry
- ekonomisti Janne Kalluinen, Veronmaksajain Keskusliitto ry
- johtaja Ilkka Toijala, Fortum Oyj
- johtaja Maiju Westergren, Helen Oy
- johtava asiantuntija Risto Lindroos, Fingrid Oyj

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- Energiateollisuus ry
- Koneyrittäjien liitto ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Paikallisvoima ry
- Gasum Oy

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Teknologiateollisuus ry

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia. Hiilidioksidiveron laskentaperustetta täsmennettäisiin lämmitys- ja työkonepolttoaineiden osalta siten, että biopolttoaineiden lisäksi fossiilisten polttoaineiden hiilidioksidipäästössä otettaisiin huomioon polttoaineen elinkaarenaikainen kasvihuonekaasupäästö eikä pelkästään niiden poltosta syntyvää päästöä. Polttoaineen polton päästöihin lisättäisiin niiden tuotantoketjun alkupäässä syntyvä keskimääräinen hiilidioksidiekvivalenttipäästö. Elinkaaripäästöjen huomioiminen hiilidioksidipäästöissä ei kuitenkaan keskimäärin nostaisi polttoaineista suoritettavan hiilidioksidiveron määrää, koska veron laskentaperusteena olevaa hiilidioksiditonin arvoa alennettaisiin. Samanaikaisesti tavoiteltavan verotuoton lisäämiseksi lämmitys- ja työkonepolttoaineiden veroja kuitenkin korotettaisiin hiilidioksidiveroa painottaen.

Muutosten seurauksena hiilidioksiditonin arvoksi muodostuisi 53 euroa nykyisen 62 euron sijasta. Energiasisältöveroon korotus olisi 0,13 euroa megawattitunnilta. Turpeen energiaveroa nostettaisiin 1,10 eurolla megawattitunnilta. Lakien liitteiden verotaulukoissa säädettyihin verotasoisiin tehtäisiin ehdotusten edellyttämät muutokset.

Yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon verotusta muutettaisiin siten, että hiilidioksidiveron puolittamisesta luovuttaisiin, mutta se korvattaisiin alentamalla yhdistetyssä tuotannossa käytettyjen polttoaineiden energiasisältöveroa 7,63 eurolla megawattitunnilta. Edellä mainitut muutokset kiristäisivät kivihiilen verotusta yhdistetyssä tuotannossa noin kolmella eurolla megawattitunnilta ja lieventäisi maakaasun verotusta noin 0,70 eurolla megawattitunnilta.

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

Muutokset lisäisivät valtion energiaverotuottoja yhteensä 38 miljoonalla eurolla vuodessa.

Sähkön verotusta koskevaa sääntelyä muutettaisiin siten, ettei sähkөөn pääsääntöisesti kohdistuisi kahdenkertaista verotusta niissä tilanteissa, joissa sähköä siirretään sähköverkosta sähkövarastoihin ja niistä takaisin sähköverkkoon myöhemmin kulutukseen luovutettavaksi. Muutos toteutettaisiin siten, että sähkön siirto sähköverkosta sähkövarastoon ja vastaavasti sähkövarastosta takaisin sähköverkkoon säädettäisiin verottomaksi. Muutos ei koskisi sähköverkkoon liitetyjä mikro- ja pienvoimalan sähkövarastoja niissä tapauksissa, joissa sähköä siirretään sähkövarastosta myös omaan kulutukseen.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annettua lakia siten, että maatalouden harjoittajille palautettaisiin valmisteveroa väliaikaisesti korotettuna vuoden 2018 aikana maataloudessa käytetystä kevyestä polttoöljystä. Korotuksen määrä olisi 7,5 senttiä litralta.

Lisäksi edellä mainittuihin lakeihin tehtäisiin eräitä teknisluonteisia muutoksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 2019 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019. Sähkön varastoinnin osalta säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin vasta 1 päivästä huhtikuuta 2019. Maatalouden lisäveronpalautusta koskeva lainmuutos tulisi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Lakialoitteet

Lakialoitteessa LA 65/2018 vp ehdotetaan eräiden lämmityspolttoaineiden verotasoja laskettavaksi siten kuin aloitteessa sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta on tarkemmin kuvattu.

Lakialoitteessa LA 66/2018 vp ehdotetaan eräiden nestemäisten polttoaineiden verotasoja alennettavaksi siten kuin aloitteessa nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta on tarkemmin kuvattu.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleisperustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muutettuna. Muutosehdotus liittyy 3. lakiehdotuksen voimaantuloon, ja sitä on perusteltu yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Esitys koskee kolmea eri asiakokonaisuutta energiaverotuksessa: lämmityspolttoaineiden verotusta, sähkön varastointia sekä maatalouden energiaverojen palautuksia. Vaikka niillä ei ole vä-

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

litöntä keskinäistä yhteyttä, ehdotukset ovat kaikki omista syistä ajankohtaisia ja perusteltuja. Valiokunta käsittelee niitä erikseen seuraavassa.

Valiokunnalla ei ole huomautettavaa esitykseen siltä osin kuin se koskee polttoaineiden lämpöarvojen päivityksiä tai eräitä lakitekniisiä tarkennuksia.

Lämmityspolttoaineita¹ koskevat ehdotukset

Lämmityspolttoaineiden elinkaaripäästöt. Esityksen periaatteellisesti merkittävin muutos koskee siirtymistä myös lämmityspolttoaineiden verotuksessa kattavasti elinkaaren aikaisiin päästöihin perustuvaan hiilidioksidiveron laskentaan. Vastaava muutos tehtiin liikenteen polttoaineiden verotuksessa jo vuonna 2012 valtiontukiongelmien välttämiseksi. Silloin ei ollut kuitenkaan vielä riittävää tietopohjaa tarkentaa lämmityspolttoaineiden verotusta. Muutospaine ei ollut myöskään yhtä suuri kuin liikennepolttoaineissa, joita koski jo tuolloin biopolttoaineiden jakeluvelvoite.

Nyt ehdotettu muutos koskee käytännössä fossiilisia lämmityspolttoaineita, koska bioperäisten polttoaineiden elinkaaren aikaiset päästöt ovat jo nyt verotuksen perusteena. Muutos yhtenäistää siis verotuksen rakenteen myös tältä osin. Kun veromalli on kauttaaltaan neutraali, se ei sisällä valtiontueksi katsottavia elementtejä, eikä siihen sisältyville veroporrastuksille tarvitse hakea komission hyväksyntää. Tämä on tärkeää paitsi verotuksen ennustettavuuden myös Suomen biopolttoaineiden edistämistavoitteiden vuoksi.

Esitys on siis välttämätön täydennys, jolla turvataan nykyisen ympäristöohjaavan veromallin hyväksyttävyyden ja tehokkuuden myös lämmityspolttoaineiden osalta. Muutos on ajankohtainen myös siksi, että eduskunnan käsiteltävänä on parhaillaan esitys mm. biopolttoöljyn käytön edistämiseksi (HE 199/2018 vp). Siinä ehdotetaan, että osa lämmitykseen, työkoneisiin ja kiinteästi asennettuihin moottoreihin tarkoitettuun kevyestä polttoöljystä olisi korvattava biopolttoöljyllä. Jakeluvelvoite tulisi esityksen mukaan voimaan vuoden 2021 alusta.

Valiokunta pitää esitystä perusteltuna myös siltä osin kuin ehdotettu rakenteellinen muutos on tarkoitus tehdä verotuotoneutraalisti. Tämä voidaan toteuttaa alentamalla laskennassa käytettävän hiilidioksiditonin arvoa rakennemuutosta vastaavasti.

Verotuoton lisäys. Esitys sisältää edellä olevan rakenteellisen muutoksen lisäksi myös ehdotuksen maltillisista veronkorotuksista, jotka kohdistettaisiin lämmityspolttoaineisiin. Tavoitteena on noin 15 milj. euron vuotuisen verotulon lisäys, joka painottuisi ympäristöperusteisen veromallin mukaan verotettavien polttoaineiden hiilidioksidikomponenttiin. Lisäksi itsenäisin perustein verotettavan turpeen veroa korotettaisiin nykyisestä 1,90 eurosta kolmeen euroon megawattitunnilta, mikä lisäisi vuosittaista verotuottoa noin 10 milj. eurolla. Kun vielä otetaan huomioon yhdistettyyn tuotantoon tehtävät muutokset, verotuoton bruttolisäys olisi noin 38 milj. euroa. Koska muutokset kasvattaisivat samalla energiantensiivisen teollisuuden veronpalautuksia, vuotuisten verotulojen nettolisäys olisi noin 33 milj. euroa.

¹ Mietinnössä on käytetty samaa terminologista lyhennettä kuin hallituksen esityksessä. Lämmityspolttoaineilla tarkoitetaan siten lämmitykseen käytettäviä polttoaineita sekä voimalaitos- ja työkonepolttoaineita.

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

Valiokunta pitää esitystä perusteltuna, vaikka asiantuntijakuulemisessa on arvosteltu erityisesti turpeen veronkorotusta. Huolena on ollut puupolttoaineen ohjautuminen polttoon, kun päästöoikeuden hinta on yli nelinkertaistunut viimeisen puolentoista vuoden aikana. Yksin se on lisännyt teollisuuden edustajien mukaan hintapainetta turpeeseen noin 6 euroa megawattitunnilta. Ehdotettu veronkorotus voimistaisi siis tätä vaikutusta.

Veronkorotusta on perusteltu esityksessä sillä, että turpeen vero on ollut nykytasolla vuodesta 2016. Muiden fossiilisten polttoaineiden verotusta on sen sijaan kiristetty useaan otteeseen sen jälkeen. Sen vuoksi turpeen veroa on mahdollista korottaa maltillisesti ilman, että se vaikuttaisi esimerkiksi turpeen ja kivihiilen väliseen ajojärjestykseen yhdistetyssä tuotannossa. Työ- ja elinkeinoministeriö on päätenyt samaan omassa arvioissaan. Valiokunta perustaa puoltavan näkemyksensä näihin arvioihin. Korotusta puoltaa osaltaan myös se, että turpeen asema puupolttoaineisiin nähden heikentyisi päästökaupan ulkopuolisella taakanjakosektorilla. Se olisi linjassa taakanjakosektoria sitovien päästövähennystavoitteiden kanssa.

Ehdotettujen korotusten muut vaikutukset olisivat kaikkiaan vähäisiä. Kotitalouksien verorasitus kasvaisi esimerkiksi kauko- tai öljylämmitteisessä omakotitalossa noin 14 euroa vuodessa. Kaukolämmön hintavaikutus etelän suurissa kaupungeissa olisi vastaavasti 0—3 prosenttia. Korotukset olisivat siten hallittavia, vaikka ne lisäävät osaltaan asumisen kustannuksia useiden veronkorotusten jatkeena. Yhteisvaikutus saattaa olla yksittäistapauksissa käytettävissä oleviin tuloihin nähden merkittävä, mikä on aiheellista huomata. Arvioinnissa on kuitenkin muistettava, että yleisenä veropoliittisena tavoitteena on ollut jo pitkään keventää työn verotusta ja siirtää painopistettä välilliseen verotukseen. Esitys on tämän linjan mukainen. — Ylisuuriin asumismenoihin tulee reagoida tarpeen mukaan muilla toimenpiteillä, kuten korjaus- ja energia-avustuksilla tai kotitalousvähennystä laajentamalla.

Yhdistetty tuotanto. Esityksessä on taustoitettu kattavasti myös yhdistetyn tuotannon verotuksen perusteita ja pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmassa niihin kohdistettuja muutostarpeita. Kaavaillusta verotuen poistosta on luovuttu sittemmin ja fiskaaliset tavoitteet on toteutettu vaihtoehtoisin keinoin. Keskeisenä selittäjänä on ollut VTT:n selvitys yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon hiilidioksidiveron puolituksen poiston vaikutuksista, VTT-R-01173-16. Selvityksestä kävi ilmi, ettei tuen poisto olisi edistänyt sille asetettuja ympäristö- ja energiapoliittisia tavoitteita. Sillä ei olisi ollut myöskään myönteisiä vaikutuksia ympäristön tilaan, energian hintaan eikä energiatehokkuuteen tai -omavaraisuuteen.

Esityksessä on kyetty nyt yhdistämään hallituksen energiapoliittiset tavoitteet ja tarve tukea edelleen yhdistettyä tuotantoa. Tämä toteutettaisiin poistamalla hiilidioksidiveron puolitus ja korvaamalla se energiasisältöveroon tehtävällä alennuksella. Verotuki siirrettäisiin siis komponentista toiseen, jolloin se kiristäisi kivihiilen verotusta ja lisäisi siten päästöohjausta yhdistetyssä tuotannossa. Verotuen määrä ei laskisi myöskään ratkaisevasti; se olisi jatkossa arviolta 96 milj. euroa vuositasolla, kun se oli esimerkiksi vuonna 2017 noin 108 milj. euroa.

Valiokunta pitää ehdotusta onnistuneena ja vaikutuksiltaan hallittavana. Se parantaa maakaasun asemaa kivihiileen nähden ja on siten hallituksen energia- ja ilmastopoliittisten tavoitteiden mukainen. Verotuen muutos tukee myös hiilen energiakäytön kieltoa koskevan tuoreen hallituksen

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

esityksen (HE 200/2018 vp) tavoitteita. Hiilen energiakäyttö on määrä kieltää esityksen mukaan eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta toukokuusta 2029.

Asian valiokuntakäsittelyssä on korostettu yhdistetyn tuotannon tuen säilyttämisen tärkeyttä myös jatkossa. Se on itsessään energiatehokas tuotantotapa. Lisäksi se on merkittävä ja tarpeellinen sähkönhankintamuoto etenkin sähkön kulutushuippujen aikana. Valiokunta yhtyy näihin näkemyksiin. Lisäksi, vaikka verotuki siirretään komponentista toiseen, se vähentää edelleen päästökaupan ja energiaverotuksen päällekkäistä ohjausta, niin kuin on tarkoitus.

Sähkön varastointi

Sähkön varastointia koskevat ehdotukset ovat saaneet varauksettoman hyväksynnän myös valiokunnan asiantuntijakuulemisissa. Ne poistavat yksinkertaisella tavalla kahdenkertaisen verotuksen mahdollisuuden, kun sähkö siirretään verkosta sähkövarastoon ja sieltä takaisin verkkoon kulutukseen luovutettavaksi.

Esityksessä on tunnistettu hyvin se muutos, joka sähkömarkkinoilla on käynnissä. Osatekijöitä ovat mm. tuuli- ja aurinkovoiman sekä pienimuotoisen ja hajautetun tuotannon osuuden kasvu. Lisäksi sähkökäyttäjien rooli sähkömarkkinoilla on kehittymässä kuluttajasta aktiiviseksi toimijaksi. Tämä kaikki asettaa uudenlaisia vaatimuksia sähköjärjestelmän toimivuudelle ja vakaudelle. Esitys tarjoaa ensivaiheen ratkaisun näihin haasteisiin. Valiokunta pitää ehdotuksia onnistuneina ja perusteltuina.

Meneillään olevan muutoksen nopeutta kuvaa osin se, ettei EU:n tai kansallinen sähkömarkkinat tai verosäätely tunnista toistaiseksi sähkön varastointia. Esitys pyrkii sen vuoksi vastaamaan vain suurimpiin ja ajankohtaisimpiin vero-ongelmiin. Samalla se antaa hyvän pohjan sähköverotuksen kehittämiseksi myös tästä eteenpäin. Valiokunta pitää näitä linjauksia hyväksyttävänä.

Rajaus merkitsee toisaalta sitä, etteivät muutokset koskisi tässä vaiheessa vielä mikro- tai pienvoimaloita. Tämä on käytännössä välttämätöntä niin kauan kuin itse syötettyä ja verkosta kulutukseen otettua sähköä ei voida erottaa mittauksessa toisistaan. Tämä tullee olemaan mahdollista aikanaan, kun toisen sukupolven älymittarit saadaan käyttöön.

Valiokunta pitää esitystä myös tältä osin perusteltuina. Se on valmisteltu yhteistyössä toimijoiden kanssa, ja eri tahot ovat pitäneet sääntelymallia tarkoituksenmukaisena. Rajauksen taloudellinen merkitys on sekin vielä vähäinen; ansaintamallin kannalta on olennaista, että piensähkö on verotonta, kun sähköntuottaja käyttää sen omaan kulutukseen. — Tämä vapautus sisältyy jo nyt voimassa olevaan lakiin.

Samalla on kuitenkin syytä painottaa tarvetta seurata — paitsi lainsäädännön kehitystarpeita yleensä — myös erilaisten pienten ja hajautettujen sähkövarastojen nopeaa kehitystä. Ajantasaisella lainsäädännöllä voidaan tukea meneillään olevaa muutosta, parantaa alan toimintaedellytyksiä ja antaa tilaa uusille investoinneille. Lähienergiaan perustuvat hajautetut piensähkövarastot auttavat myös varautumaan erilaisten lyhytaikaisten poikkeustilanteiden varalta.

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

Maatalouden energiaveron lisäpalautus

Esityksen kolmas asiakokonaisuus koskee maatalouden energiaveron lisäpalautusta, jota on tarkoitus maksaa viljelijöille myös vuodelta 2018. Sen taustalla ovat kesän poikkeuksellinen kuivuus ja sen aiheuttamat menetykset. Lisäpalautus (7,5 snt/l) perustuisi myös nyt käytetyn kevyen polttoöljyn määrään, ja hakumenettely olisi sama kuin vuotta aiemmin. — Esitys perustuu hallituksen budjettineuvotteluissa sopimaan maatalouden tukipakettiin, jossa verotuksen kautta palautettavan määrän osuus on 20 milj. euroa.

Valiokunta on käsitellyt vuoden 2017 lisäpalautukseen liittyviä näkökohtia mietinnössään VaVM 2/2018 vp. Siinä esille tuodut seikat ovat edelleen ajankohtaisia; perusongelma on se, ettei valtiolla ole tällä hetkellä tehokkaita välineitä riskienhallintaan eikä keinoja, joilla viljelijöiden satovahinkoja voitaisiin korvata.

Energiaverojen palautusjärjestelmä ei sekään ole tarkoitukseen täysin sopiva, koska korvauksen ja viljelijäkohtaisen menetyksen välinen yhteys on siinä epäsuora. Lisäpalautusta voi saada siten sellainenkin viljelijä, jolla ei ole ollut menetyksiä. Korvaus ei kata toisaalta sitä käyttöä, jossa kevyt polttoöljy on korvattu hakkeella tai biokaasulla. Kuulemisessa on viitattu lisäksi siihen, että menettelyllä voi olla epäsuotuisa signaalivaikutus ja että viime vuotta koskenut lisäpalautus oli tarkoitettu kertaluonteiseksi.

Valiokunta puoltaa esitystä näistä perusongelmista huolimatta. Asiointi on kuitenkin kaikkiaan epätydyttävä. Valiokunta uudistaa sen vuoksi näkemyksensä, jonka mukaan satovahinkojen korvaamiseen on luotava tavalla tai toisella hyväksyttävä ja toimiva malli. Se toisi varmuutta myös uusiutuvan energian investoinneille ja lisäisi nuorten luottamusta alaan kasvavien ilmasto-riskien olosuhteissakin.

Valiokunta viittaa lopuksi mietintöönsä VaVM 18/2017 vp, jossa on kiinnitetty huomiota siihen, ettei maatalouden energiaverojen palautusjärjestelmä koske toistaiseksi nestekaasua. Näiden polttoaineiden käyttö on kuitenkin lisääntymässä maataloudessa. Mietintöön on liitetty lisäksi lausumaehdotus, jonka eduskunta on hyväksynyt. Lausumassa edellytetään, että hallitus selvittää palautusjärjestelmän neutraalisuuden suhteessa maataloudessa käytettäviin eri polttoaineisiin. Selvityksessä tuli ottaa huomioon nestekaasun lisääntynyt käyttö maataloudessa.

Asian käsittely ei ole edennyt eduskunnan lausumasta huolimatta. Valiokunta uudistaa siksi selvitystä koskevan vaatimuksensa ja edellyttää, että asiaa viedään eteenpäin viivytyksettä.

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

Yksityiskohtaiset perustelut

3. lakiehdotus maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Voimaantulo. Lisäpalautusta koskeva lainmuutos on ollut tarkoitus saattaa voimaan erikseen valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Koska komissio on esittänyt nyt hyväksyntänsä lisäpalautukselle, lainmuutos voidaan saattaa voimaan yhdessä muiden lakiehdotusten kanssa.

Komissio katsoo, että energiaverotukiin sovellettavat Euroopan unionin valtiontukisäännösten edellytykset täyttyvät, koska korotettu energiaveron palautus kohdistuisi vuoden 2018 aikana maataloudessa tapahtuneeseen kevyen polttoöljyn käyttöön. Korotettua energiaveron palautusta voidaan pitää siksi nykyisen voimassa olevan eräistä maataloudessa käytettävistä energiatuotteista maksettavan valmisteveron palautuksen valtiontukiohjelman (SA.40798) väliaikaisena muuttamisena.

Korotetun palautuksen käyttöönotosta on maatalouden energiaverotukiin sovellettavan ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti tehtävä ilmoitus komissiolle 20 työpäivän kuluessa tuen voimaantulosta.

Eduskunta-aloitteet

Valiokunta ehdottaa, että lakialoitteet hylätään.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 191/2018 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 191/2018 vp sisältyvän 3. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotus)

Eduskunta hylkää lakialoitteisiin LA 65 ja 66/2018 vp sisältyvät lakiehdotukset.

1.

Laki

nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1472/1994) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1 kohdan h alakohta ja 10 kohta, 2 b §:n 1 momentin 3 ja 8 kohta, 4 §:n 2 momentti ja liite,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti laissa 256/2012, 2 §:n 1 kohdan h alakohta ja 10 kohta, 2 b §:n 1 momentin 3 ja 8 kohta laissa 1399/2010, 4 §:n 2 momentti laissa 378/2015 ja liite laissa 972/2017, seuraavasti:

1 §

Nestemäisistä polttoaineista ja 2 a §:ssä tarkoitetuista tuotteista on suoritettava valtiolle valmisteverona energiasisältövero ja hiilidioksidivero sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Hiilidioksidivero laskettaessa otetaan huomioon polttoaineen elinkaaren aikana syntyvät ekvivalenttiset hiilidioksidipäästöt.

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *nestemäisillä polttoaineilla*:

h) tuotteita, jotka kuuluvat tullitariffin nimikkeisiin 3824 99 86, 3824 99 92 (ei kuitenkaan ruosteenestoaineet, jotka sisältävät amiineja aktiivisina ainesosina, ja epäorgaaniset liuotin- ja ohennusaineseokset lakkoja ja sen kaltaisia tuotteita varten), 3824 99 93, 3824 99 96 (ei kuitenkaan ruosteenestoaineet, jotka sisältävät amiineja aktiivisina ainesosina, ja epäorgaaniset liuotin- ja ohennusaineseokset lakkoja ja sen kaltaisia tuotteita varten), 3826 00 10 ja 3826 00 90, jos ne on tarkoitettu käytettäväksi lämmitys- tai moottoripolttoaineina.

10) *pienmoottoribensiinillä* tullitariffin nimikkeeseen 2710 12 41 kuuluvaa tuotetta, joka alla mainittujen ominaisuuksien osalta vastaa asianomaista raja-arvoa:

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

Ominaisuus	Raja-arvo
Lyijyalkyyli- pitoisuus	Enintään 2 mil- ligrammaa litraa koh- den
Rikki- pitoisuus	Enintään 10 mil- ligrammaa kiloa koh- den
Bentseeni- pitoisuus	Enintään 0,1 tila- vuusprosenttia
Aromaattisten hiili- vetyjen pitoisuus	Enintään 1,0 tila- vuusprosenttia
Olefiini- pitoisuus	Enintään 1,0 tila- vuusprosenttia
N-heksaani- pitoisuus	Enintään 0,5 tila- vuusprosenttia
Sykloalkaanipitoi- suus (C8 ja hiililuvultaan pienemmät yhteensä)	Enintään 2,0 tila- vuusprosenttia
Höyrynpaine	Vähintään 50 ja enintään 65 kPa
Tislauksen loppu	Enintään 200 astetta celsiusta

2 b §

Valmisteverotuslain (182/2010) 4, 8 ja 9 luvussa säädettyä valvonta- ja siirtojärjestelmää sovelletaan seuraaviin nestemäisiin polttoaineisiin:

3) tuotteisiin, jotka kuuluvat tullitariffin nimikkeisiin 2710 12–2710 19 68, 2710 20–2710 20 39, 2710 20 90 (vain tuotteet, joista vähemmän kuin 90 tilavuusprosenttia, hävikki mukaan lukien, tislautuu 210 celsiusasteen lämpötilassa ja vähintään 65 tilavuusprosenttia, hävikki mukaan lukien, 250 celsiusasteen lämpötilassa ISO 3405 –menetelmän, joka vastaa ASTM D 86 –menetelmää, avulla määritettynä), 2710 12 21, 2710 12 25, 2710 19 29 ja 2710 20 90 (vain tuotteet, joista vähemmän kuin 90 tilavuusprosenttia, hävikki mukaan lukien, tislautuu 210 celsiusasteen lämpötilassa ja vähintään 65 tilavuusprosenttia, hävikki mukaan lukien, 250 celsiusasteen lämpötilassa ISO 3405 –menetelmän, joka vastaa ASTM D 86 –menetelmää, avulla määritettynä) kuitenkin vain, kun niitä siirretään pakkaamattomina tukkuerinä;

8) tuotteisiin, jotka kuuluvat tullitariffin nimikkeisiin 3824 99 86, 3824 99 92 (ei kuitenkaan ruosteestoaineet, jotka sisältävät amiineja aktiivisina ainesosina, ja epäorgaaniset liuotin- ja

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

ohennusaineseokset lakkoja ja sen kaltaisia tuotteita varten), 3824 99 93, 3824 99 96 (ei kuitenkaan ruosteenestoaineet, jotka sisältävät amiineja aktiivisina ainesosina, ja epäorgaaniset liuotinjat ohennusaineseokset lakkoja ja sen kaltaisia tuotteita varten), 3826 00 10 ja 3826 00 90, jos ne on tarkoitettu käytettäväksi lämmitys- tai moottoripolttoaineina.

4 §

Jos kevyttä polttoöljyä, biopolttoöljyä, nestekaasua, bionestekaasua tai raskasta polttoöljyä käytetään yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa, energiasisältöveroa alennetaan 100 prosentilla verotaulukossa säädetystä. Biopolttoöljystä tai bionestekaasusta, joka kuuluu lyhenteen T mukaiseen tuoteryhmään, energiasisältöveroa alennetaan kuitenkin 50 prosentilla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

VEROTAULUKKO					
Tuote	Tuote-ryhmä	Energiasisältö-vero	Hiilidioksidivero	Huoltovarmuusmaksu	Yhteensä
Moottoribensiini snt/l	10	52,19	17,38	0,68	70,25
Pienmoottoribensiini snt/l	11	32,19	17,38	0,68	50,25
Bioetanoli snt/l	20	34,25	11,40	0,68	46,33
Bioetanoli R snt/l	21	34,25	5,70	0,68	40,63
Bioetanoli T snt/l	22	34,25	0,00	0,68	34,93
MTBE snt/l	23	42,41	14,12	0,68	57,21
MTBE R snt/l	24	42,41	12,56	0,68	55,65
MTBE T snt/l	25	42,41	11,01	0,68	54,10
TAME snt/l	26	45,67	15,20	0,68	61,55
TAME R snt/l	27	45,67	13,84	0,68	60,19
TAME T snt/l	28	45,67	12,47	0,68	58,82
ETBE snt/l	29	44,04	14,66	0,68	59,38
ETBE R snt/l	30	44,04	11,95	0,68	56,67
ETBE T snt/l	31	44,04	9,24	0,68	53,96
TAAE snt/l	32	47,30	15,75	0,68	63,73
TAAE R snt/l	33	47,30	13,46	0,68	61,44
TAAE T snt/l	34	47,30	11,18	0,68	59,16
Biobensiini snt/l	38	52,19	17,38	0,68	70,25
Biobensiini R snt/l	39	52,19	8,69	0,68	61,56
Biobensiini T snt/l	40	52,19	0,00	0,68	52,87
Etanolidiesel snt/l	47	15,18	11,65	0,35	27,18
Etanolidiesel snt/l R	48	15,18	6,40	0,35	21,93
Etanolidiesel snt/l T	49	15,18	1,15	0,35	16,68
Dieselöljy snt/l	50	32,77	19,90	0,35	53,02
Dieselöljy para snt/l	51	25,95	18,79	0,35	45,09
Biodieselöljy snt/l	52	30,04	18,24	0,35	48,63
Biodieselöljy R snt/l	53	30,04	9,12	0,35	39,51
Biodieselöljy T snt/l	54	30,04	0,00	0,35	30,39
Biodieselöljy P snt/l	55	25,95	18,79	0,35	45,09
Biodieselöljy P R snt/l	56	25,95	9,40	0,35	35,70

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

Biodieselöljy P T snt/l	57	25,95	0,00	0,35	26,30
Kevyt polttoöljy snt/l	60	10,28	16,90	0,35	27,53
Kevyt polttoöljy rikitön snt/l	61	7,63	16,90	0,35	24,88
Biopolttoöljy snt/l	62	7,63	16,90	0,35	24,88
Biopolttoöljy R snt/l	63	7,63	8,45	0,35	16,43
Biopolttoöljy T snt/l	64	7,63	0,00	0,35	7,98
Raskas polttoöljy snt/kg	71	8,56	18,67	0,28	27,51
Lentopetroli snt/l	81	56,76	19,24	0,35	76,35
Lentobensiini snt/l	91	51,70	17,21	0,68	69,59
Metanoli snt/l	100	26,10	8,69	0,68	35,47
Metanoli R snt/l	101	26,10	4,34	0,68	31,12
Metanoli T snt/l	102	26,10	0,00	0,68	26,78
Nestekaasu snt/kg	110	9,81	18,09	0,11	28,01
Bionestekaasu snt/kg	111	9,81	18,09	0,11	28,01
Bionestekaasu R snt/kg	112	9,81	9,04	0,11	18,96
Bionestekaasu T snt/kg	113	9,81	0,00	0,11	9,92

2.

Laki

sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) 1 §:n 1 ja 3 momentti, 2 §:n 4 ja 12 kohta, 4 §:n 3 momentti, 5 §:n 4 kohta, 6 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta ja 3 momentti, 7 §, 22 §:n 1 momentti, 26 b § ja liite,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 3 momentti ja 22 §:n 1 momentti laissa 1400/2010, 1 §:n 3 momentti, 5 §:n 4 kohta ja 7 § laissa 501/2015, 2 §:n 4 ja 12 kohta laissa 1306/2007, 6 §:n 3 momentti laissa 1180/2016, 26 b § laissa 480/2016 ja liite laissa 973/2017, ja

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1306/2007, 1400/2010, 612/2012, 1072/2013, 1132/2013, 501/2015, 1722/2015 ja 591/2017, uusi 5 c—5 e alakohta, 5 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 501/2015, uusi 5 kohta, 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 501/2015, uusi 5 kohta, lakiin uusi 9 a ja 9 b § sekä 9 a §:n edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

1 §

Sähköstä, kivihielestä, polttoturpeesta, maakaasusta, mäntyöljystä ja 2 a §:ssä tarkoitetuista tuotteista on suoritettava valtiolle valmisteverona energiasäلتöveroä, hiilidioksidiveroa ja energiaveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Hiilidioksidiveroa laskettaessa otetaan huomioon polttoaineen elinkaaren aikana syntyvät ekvivalenttiset hiilidioksidipäästöt.

Lakia ei sovelleta sähkÖÖn, joka tuotetaan aluksessa, junassa, autossa tai muussa kuljetusvälineessä sen omiin tarpeisiin, eikä sähkÖÖn, joka tuotetaan enintään 100 kilovolttiampeerin nimellistehoisessa generaattorissa tai useiden sähkÖntuotantolaitteistojen (generaattoreiden) muodostamassa enintään 100 kilovolttiampeerin nimellistehoisessa voimalaitoksessa. Tällaisesta voimalaitoksesta sähkÖverkkoon, sähkÖvarastoon tai verottomaan sähkÖvarastoon siirrettyyn sähkÖÖn sovelletaan kuitenkin tämän lain säännöksiä.

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) *sähkÖverkolla* sähkÖmarkkinalain (588/2013) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettua sähkÖverkkoa, jolla on sähkÖmarkkinaviranomaisen myöntämä sähkÖverkkolupa tai sähkÖmarkkinalain 12 §:ssä tarkoitettu vapautus sähkÖverkkoluvasta; sähkÖvarasto katsotaan kuuluvaksi sähkÖverkkoon, jos sähkÖvarasto on liitetty suoraan sähkÖverkkoon eikä siitä voida siirtää sähkÖä kulutukseen;

5 c) *sähkÖvarastolla* sähkÖn lyhytaikaista sähkÖkemiallista varastointia varten tarvittavien laitteiden, koneistojen ja rakennusten muodostamaa toiminnallista kokonaisuutta;

5 d) *verottomalla sähkÖvarastolla* muuta kuin 4 ja 12 kohdassa tarkoitettua sähkÖvarastoa, johon Verohallinto on myöntänyt luvan sähkÖn verottomaan varastointiin;

5 e) *verottoman sähkÖvarastonpitäjällä* sitä, jolle Verohallinto on myöntänyt luvan ansiotoiminnassaan harjoittaa sähkÖn varastointia verottomassa sähkÖvarastossa;

12) *voimalaitoksella* tietyllä alueella toimivaa toiminnallista kokonaisuutta, jonka tarkoituksena on tuottaa sähkÖä tai sähkÖä ja lämpÖä sekä varastoida sähkÖä sähkÖvarastossa;

4 §

Jos kivihieiltä tai maakaasua käytetään yhdistetyssä sähkÖn ja lämmÖn tuotannossa, energiasäلتöveroä alennetaan 100 prosentilla verotaulukossa säädetystä.

5 §

SähkÖn valmisteveroa ja huoltovarmuusmaksua on velvollinen suorittamaan:

4) muu kuin verkonhaltija, joka ansiotoiminnassaan vastaanottaa sähkÖä toisesta jäsenvaltiosta tai tuo maahan sähkÖä unionin ulkopuolelta, jos sähkÖ ei kulje sähkÖverkon kautta Suomessa;

5) verottoman sähkÖvarastonpitäjä.

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

6 §

Sähkön valmistevero ja huoltovarmuusmaksu määrätään kultakin verokaudelta verotaulukon mukaisesti siitä sähkön määrästä, jonka:

- 3) edellä 5 §:n 3 kohdassa tarkoitettu verovelvollinen käyttää verokauden aikana; vero määrätään tällöin sähkön veroluokan I ja II veron erotuksen suuruisena;
- 4) edellä 5 §:n 4 kohdassa tarkoitettu verovelvollinen ottaa vastaan tai tuo maahan;
- 5) verottoman sähkövarastonpitäjä luovuttaa kulutukseen.

Sähköntuottajan ja pientuottajan on annettava jokaisesta voimalaitoksesta sekä sähkövarastonpitäjän on annettava jokaisesta verottomasta sähkövarastosta erikseen veroilmoitus Verohallinnolle.

7 §

Valmisteverotonta ja huoltovarmuusmaksutonta on sähkö:

- 1) joka kulutetaan voimalaitoksen sähkön tai yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon omakäyttölaitteissa;
- 2) jonka pientuottaja on tuottanut ja jota ei siirretä sähköverkkoon;
- 3) jonka sähköntuottaja, pientuottaja tai 5 §:n 4 kohdassa tarkoitettu verovelvollinen siirtää sähköverkkoon;
- 4) joka siirretään sähköverkkojen välillä;
- 5) jonka verkonhaltija tai sähköntuottaja siirtää toiselle sähköntuottajalle;
- 6) jonka verkonhaltija, sähköntuottaja tai pientuottaja siirtää verottomaan sähkövarastoon;
- 7) joka siirretään verottomasta sähkövarastosta sähköverkkoon tai verottomaan sähkövarastoon;
- 8) joka siirretään sähkövarastosta sähköverkkoon, verottomaan sähkövarastoon tai toiseen sähkövarastoon;
- 9) joka toimitetaan sähköisen raideliikenteen välittömään käyttöön;
- 10) joka siirretään unionin ulkopuolelle tai toimitetaan muualle unionin alueelle kuin Suomessa kulutettavaksi.

Sähkön verottomaan varastointiin liittyvä toiminta ja luvat

9 a §

Verohallinto antaa hakemuksesta luvan toimia verottoman sähkövaraston varastonpitäjänä sekä luvan verottoman sähkövaraston pitämiseen. Luvan on oltava voimassa toiminnan alkaessa ja sen aikana.

Verottoman sähkövarastonpitäjän lupa voidaan myöntää sille, joka ansiotoiminnassaan harjoittaa sähkön varastointia kiinteässä toimipaikassa sijaitsevassa sähkövarastossa.

Verottoman sähkövaraston lupa myönnetään sellaista tilaa, aluetta tai koneistoa varten, joka on luvanhaltijan hallinnassa ja toimivaltaisen viranomaisen valvottavissa ja johon hakijalle on myönnetty tai myönnetään verottoman sähkövarastonpitäjän lupa.

Hakemuksessa on mainittava verovelvollisen nimi, osoite ja yhteystiedot. Sähkövarastosta on lisäksi ilmoitettava teho ja kiinteistötunnus. Hakemus on tehtävä jokaisesta sähkövarastosta erikseen. Verohallinto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoitettavista tiedoista verotuksen toimitta-

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

mista, valvomista ja kehittämistä varten. Lisäksi sovelletaan, mitä valmisteverotuslain -26—30 §:ssä säädetään.

9 b §

Verottoman sähkövarastonpitäjään sovelletaan, mitä valmisteverotuslaissa säädetään verokausi-ilmoittajasta.

Sähkön verottoman varastoinnin on tapahduttava verottomassa sähkövarastossa. Varastoon syötetyn ja varastosta otetun sähkön määrä on mitattava luotettavalla tavalla. Verohallinto voi antaa tarkempia määräyksiä sähkön mittauksesta.

22 §

Edellä 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu veronalennus ja 21 §:ssä tarkoitettu verottomuus voidaan toteuttaa palauttamalla hakemuksesta maakaasusta suoritettu vero tai osa verosta käyttäjälle.

26 b §

Sähköverkonhaltijan, sähköntuottajan ja verottoman sähkövarastonpitäjän tulee vuosittain tuensaajakohtaisesti ilmoittaa valmisteverotuslaissa tarkoitettulle tukiviranomaiselle 4 §:n 2 momentin mukaisista sähkön luovutuksista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20. Lain 2 §:n 5 d ja 5 e kohtaa, 5 §:n 5 kohtaa, 6 §:n 1 momentin 5 kohtaa, 6 §:n 3 momenttia sekä 9 a, 9 b ja 26 b §:ää sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä huhtikuuta 2019.

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

VEROTAULUKKO 1

Tuote	Tuoteryhmä	Energiasäätövero	Hiilidioksidivero	Huoltovarmuusmaksu	Yhteensä
Kivihiili, kivihiilibrikit, kivihiilestä valmistetut kiinteät polttoaineet euroa/t	1	52,77	147,81	1,18	201,76
Maakaasu, euroa/MWh	2	7,63	12,94	0,084	20,654

VEROTAULUKKO 2

Tuote	Tuoteryhmä	Energiavero	Huoltovarmuusmaksu	Yhteensä
Sähkö snt/kWh				
— veroluokka I	1	2,24	0,013	2,253
— veroluokka II	2	0,69	0,013	0,703
Mäntyöljy snt/kg	3	27,51	0,00	27,51
Polttoturve euroa/MWh	4	3,00	0,00	3,00

3.

Laki

maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palauttamisesta annetun lain (603/2006) 4 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1186/2014 ja 247/2018, uusi 3 momentti seuraavasti:

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp

4 §

Veronpalautuksen määrä

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, hakijalle palautetaan valmisteveroa verovuoden 2018 aikana maataloudessa käytetystä kevyestä polttoöljystä 7,5 senttiä litralta.

Tämä laki tulee voimaan **päivänä kuuta 20**.

Helsingissä 20.11.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Timo Kalli kesk
varapuheenjohtaja Ville Vähämäki ps
jäsen Timo Harakka sd
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Kauko Juhantalo kesk
jäsen Toimi Kankaanniemi ps
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Markku Rossi kesk
jäsen Maria Tolppanen sd
jäsen Matti Torvinen sin
jäsen Kari Uotila vas
jäsen Pia Viitanen sd
varajäsen Markku Eestilä kok
varajäsen Lasse Hautala kesk
varajäsen Reijo Hongisto sin (osittain)
varajäsen Emma Kari vihr
varajäsen Riitta Myller sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp
Vastalause 1 /sd

VASTALAUSE 1 /sd

Perustelut

Hallituksen esittämä energiaverojen korotus lisäisi vuotuisia verotuloja nettona noin 33 miljoonalla eurolla. Verotulojen keräämisen ohella hallituksen esitystä on perusteltu muun muassa myönteisillä ympäristövaikutuksilla, sillä veronkorotukset kohdistuvat raskaammin enemmän päästöjä aiheuttavaan energian tuotantoon. Toisaalta kaksi kolmasosaa veronkorotuksesta kohdistuu päästökaupan piirissä oleviin päästöihin, mikä heikentää päästöohjausta, vaikka päästöoikeuksien mitätöinti muun muassa niin kutsutun markkinavakausvarannon kautta johtaa päästöjen vähenemiseen myös päästökauppa- ja sektorilla. Myös veronkorotuksen vaikutus päästökaupan ulkopuolisen taakanjakosektorin päästöihin on arvioitu hallituksen esityksessä pieneksi.

Päästöjen vähentämisen näkökulmasta huomionarvoista on, että lakiesityksessä ei ole arvioitu eri politiikkavaihtoehtoja. On selvää, että samalla rahamäärällä voisi olla mahdollista tehdä tehokkaampia toimia päästöjen vähentämiseksi. Lakiesityksessä ei myöskään arvioitu, mikä vaikutus muutoksilla olisi esimerkiksi öljylämmitys- ja järjestelmien vaihtoihin ympäristöystävällisempiin lämmitys- ja järjestelmiin.

Tällaisiin valintoihin voitaisiin vaikuttaa veronkorotusten ohella tehokkaasti esimerkiksi tukemalla suoraan lämmitys- ja järjestelmien vaihtamista. On epäselvää, miksi hallitus ei ole punninnut tätä vaihtoehtoa. Energiankäyttöön voitaisiin vaikuttaa myös asuntotuotannon tukijärjestelmän muutoksilla. Sosialidemokraatit ovat esittäneet kotitalousvähennyksen suuntaamista asumisen päästöjen vähentämiseen siten, että se kohdistuisi suurempaan investointeihin, joilla uudistetaan omakotitalojen energiajärjestelmiä. Kotitalousvähennys voitaisiin ulottaa myös asunto-osakeyhtiön osakkaan rahoitusvastuulla toteutettaviin energiaremontteihin. ARA:n korjausavustusjärjestelmää voitaisiin uudistaa palvelemaan pientalojen energiainvestointeja sekä käyttämällä energiatehokkuutta myöntöperusteena kaikissa kohteissa. Samoin voitaisiin alentaa energiajärjestelmien uudistamiseen kohdistuvaa arvonlisäveroa. Energiaremonttien ja asuntotuotannon ympäristöystävällisyyden lisäämiseen olisi siis lukuisia vaihtoehtoja. On hyvä, että myös valiokunnan mietinnössä nämä mahdollisuudet nostetaan esiin.

Veronkorotuspäätöksiä tulisi tarkastella oikeudenmukaisuuden ja tulonjakovaikutusten näkökulmasta. Hallituksen esityksestä käy ilmi, että esityksen suurimmat veronkorotukset kohdistuisivat kaukolämpösektoriin (21 miljoonaa euroa) ja talokohtaiseen lämmitykseen (4 miljoonaa euroa). Myös rakentamisen, maatalouden ja teollisuuden kustannukset kasvaisivat yhteensä kahdeksalla miljoonalla eurolla. Nämä veronkorotukset tulevat hallituksen viime vuonna päättämien energiaveronkorotusten päälle. Kaukolämmön verotusta korotettiin tämän vuoden alusta noin 15 miljoonalla eurolla, ja talokohtaiseen lämmitykseen kohdistui 10 miljoonan veronkorotus.

Hallituksen esityksessä on myös arvioitu, että sen vaikutukset tuloeroihin olisivat vähäiset. Tätä on arvioitu tekemällä vertailuja tulokymmenyksittäin. Tällainen kaikkia kansalaisia koskeva lähestymistapa ei kuitenkaan kerro riittävän tarkasti tulonjakovaikutuksista, sillä vaikutukset kohdistuisivat epätasaisesti tuloluokkien sisällä. Veronkorotukset koskisivat lähes 200 000:ta öljylämmitteisissä taloissa asuvaa sekä niitä Etelä-Suomen kaupungeissa asuvia, joiden asuntoja läm-

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp
Vastalause 1 /sd

mitetään kaukolämmöllä. Näillä ryhmillä lämmityskustannukset kasvaisivat vuositasolla keskimäärin 14 eurolla, kun jo tämän vuoden alusta voimaan tulleen veronkorotuksen arvioitiin korotavan esimerkiksi öljylämmitteisissä omakotitaloissa asuvien vuotuisia asumiskustannuksia keskimäärin 43 eurolla. Uusista veronkorotuksista päätettäessä olisi syytä arvioida, etteivät vuosittaiset veronkorotukset kohdistu kohtuuttomasti yksittäisiin kotitalouksiin. Siksi on perusteltua, että veronkorotusten ohella tuetaan energiajärjestelmien uudistamista.

Hallituksen esitys kohdistuu vain rajalliseen määrään kotitalouksia. Siksi sen tulonjakovaikutuksia olisi syytä arvioida tarkemmin. Olisi myös syytä arvioida päätösten vaikutuksia asumisen hintaan. Hallitus on tehnyt lukuisia muitakin asuntojen hintoihin heijastuvia ratkaisuja, kun esimerkiksi kiinteistövero on korotettu vuositasolla yli sadalla miljoonalla eurolla.

Hallituksen esitys energiaverotuksen korottamisesta on siis sekä ympäristönäkökulmasta että oikeudenmukaisuuden näkökulmasta puutteellinen. Sitä varten ei ole tehty hyvän lainsäädännön edellyttämiä taustaselvityksiä, joissa arvioitaisiin eri vaihtoehtoja.

Hallituksen esityksessä ja valtiovarainvaliokunnan mietinnössä on myös tuotu esiin, että nyt käytettävä tukimuoto satovahinkojen korvaamiseksi on monella tapaa ongelmallinen. Samat ongelmat tuotiin esiin jo aiemmin tänä vuonna, kun valtiovarainvaliokunta käsitteli vuoden 2017 satovahinkojen korvaamista samalla tukimuodolla (VaVM 2/2018 vp). Tukimuoto ei kohdistu tasapuolisesti kaikkiin vahinkoja kärsineisiin, ja se voi vaikuttaa haitallisella tavalla uusiutuvan energian investointeihin maataloilla. Valtiovarainvaliokunta on jo tätä ennen tuonut mietinnössään (VaVM 18/2017 vp) esiin, että tukimuotona käytetty energiaverojen palautusjärjestelmä on ongelmallinen, sillä se ei koske neste- eikä bionestekaasua. Siksi satovahinkojen korvaamiseen on luotava tulevaisuutta varten toimiva malli, jossa otetaan nämä ongelmat huomioon. On myös nostettava esiin, että valtiovarainvaliokunta korostaa nyt mietinnössään jo toistamiseen sitä, että käsillä olevaa tukimuotoa tulisi käyttää vain kertaluonteisesti.

Ehdotus

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että hyväksytään neljä lausumaa. (*Vastalauseen lausumaehdotukset*)

Vastalauseen lausumaehdotukset

- 1. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa veronkorotusten vaikutusta asumiskustannusten kasvuun ja tulonjakoon sekä ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin.*
- 2. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa veronkorotusten vaikutusta päästöihin sekä ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin päästövähennysten lisäämiseksi.*
- 3. Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee kokonaisvaltaisen esityksen, jolla varmistetaan siirtyminen ympäristön kannalta kestäviin lämmitysjärjestelmiin. Selvityksessä on arvioitava kokonaisvaltaisesti eri vaihtoehtoja, joita ovat esimerkiksi kotitalousvähennys, korjaus- ja energia-avustukset sekä arvonlisäverotuksen uudistaminen.*

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp
Vastalause 1 /sd

4. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy välittömästi valmistelemaan satovahinkojen korvaamisen mallia, joka korvaa kertaluontoiseksi tarkoitettun menettelyn VaVM 22 /2017 vp:n ja MmVL 22/2017 vp:n viittaamalla tavalla ja joka ei ole ristiriidassa kansallisen ilmasto- ja energiastrategian tavoitteiden kanssa.

Helsingissä 20.11.2018

Timo Harakka sd
Pia Viitanen sd
Maria Tolppanen sd
Riitta Myller sd

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp
Vastalause 2 /vihr

VASTALAUSE 2 /vihr

Perustelut

Hallitus esittää turpeen veroa korotettavaksi 1,10 eurolla, mikä nostaisi turpeen veron tasolle 3,00 e/MWh. Korotuksen jälkeenkään turpeen verotus ei noudata nykyistä energiaveromallia ja jää alle sen tason, millä vero oli hallituksen aloittaessa.

IPCC:n tuore raportti ilmastonmuutoksesta kehoitti kaikkia maita tekemään kaiken voitavansa, jotta ilmastonmuutos saataisiin pysäytettyä 1,5 asteeseen. Se edellyttää ilmastonmuutoksen vastaisilta toimilta suurempaa kunnianhimoa ja nopeampaa aikataulua kuin mitä olemme tähän mennessä nähneet.

Suomen on kannettava oma vastuunsa ja käynnistettävä fossiilisten polttoaineiden tukien alasajo. Turpeen käytöstä pitäisi päästä eroon vuoteen 2020 mennessä. Esitämme, että turpeen veroon tehdään jo ensi vuonna esitettyä selvästi suurempi korotus (2,20 euroa/MWh), jolloin turpeen vero nousee tasolle 4,10 euroa/MWh. Kymmenessä vuodessa fossiilituista tulisi päästä kokonaan eroon.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset näkyvät myös Suomen maataloudessa. Hallitus esittää, että maanviljelijöille korvataan kuivasta kesästä johtuvia satovahinkoja. Pidämme peruteltuna sitä, että kannamme yhdessä vastuuta ilmastonmuutoksen haitoista, mutta se pitäisi tehdä kestäväällä tavalla.

Hallitus esittää, että osa korvauksista maksetaan maanviljelijöille maatalouden energiaveron lisäpalautuksena eli samaan tapaan kuin vuonna 2018. Tuolloin taustalla olivat runsaista sateista aiheutuvat satomenetykset.

Korvausten ohjaaminen maanviljelijöille energiaveron lisäpalautusten kautta ei ole kestäväää. Se ei kohdistu niihin tiloihin, jotka ovat eniten kärsineet kuivuudesta, eikä malli tue myöskään ilmastonmuutoksen torjuntaa. Korvausten maksamiseen pitää rakentaa kestävämpi malli, joka ohjaa rahat paremmin niille, jotka ovat vahingoista eniten kärsineet.

Ehdotus

Edellä esitetyn perusteella ehdotan,

että 1. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi verotaulukko 2 muutettuna seuraavasti, (*Vastalauseen muutosehdotus*)

että 3. lakiehdotus hylätään ja

että hyväksytään yksi lausuma. (*Vastalauseen lausumaehdotus*)

**Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp
Vastalause 2 /vihr**

Vastalauseen muutosehdotus

2.

Laki

sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

**Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp
Vastalause 2 /vihr**

VEROTAULUKKO 2

Tuote	Tuoteryhmä	Energi- avero	Huoltovar- muusmaksu	Yhtee- nsä
Sähkö snt/kWh				
— veroluokka I	1	2,24	0,013	2,253
— veroluokka II	2	0,69	0,013	0,703
Mäntyöljy snt/kg	3	27,51	0,00	27,51
Polttoturve euroa/MWh	4	4,10	0,00	3,00

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa uuden esityksen satovahinkojen kompensoimisesta maatalouden harjoittajille. Kompensaation tulee kohdentua oikein sekä kannustaa ympäristöystävällisten energianlähteiden käyttöön.

Helsingissä 20.11.2018

Emma Kari vihr

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp
Vastalause 3 /ps

VASTALAUSE 3 /ps

Perustelut

Perussuomalaiset näkevät, että energia- ja ilmastopolitiikan pitää tukea työllisyyttä ja talouskasvua eikä haitata niitä. Energiaintensiivisen vientisektorimme kilpailukyky on turvattava alentamalla energiaverotusta: sähkö- ja muut energiaverot tulee kahden vaalikauden aikana laskea EU:n minimitasolle. Teollisuutemme rakenne on koko EU:n energiaintensiivisin. Vastaavasti maksettavia energiatukia ja sähköveron kompensatioeria tulee poistaa. Perussuomalaisten tavoitteena on kotitalouksien ostovoiman kasvattaminen sekä se, ettei liikkumisen ja kuljetusten hintaa nosteta siten, että se vaarantaa suomalaisen teollisuuden kilpailukyvyn sekä työllistämisen ja työllistymisen edellytykset haja-asutusalueilla.

Energiaverot ovat tasaveroja, joiden laskeminen tukee ennen kaikkea pienituloisten ostovoimaa. EU- ja kansainvälisessä politiikassa Suomen on oltava jatkossa entistä aktiivisempi ja aloitteellisempi päätöksentekoprosesseissa, joilla vaikutetaan maamme kansalliseen kilpailukykyyn. On varmistettava, ettei tulevaisuudessa energia- ja ympäristöasioilla tehdä teollisia työpaikkoja vaarantavia kokeiluja maassamme. Suomalaisen yhteiskunnan perusta on rakennettu teollisuudella, eikä sen tulevaisuutta saa rapauttaa. Perussuomalaisten mielestä teollisuuden pitäminen kotimaassa onkin todellinen ekoteko. Perussuomalaisten energiapolitiikka nojaa monipuoliseen energiapalettiin, jossa mukana on myös ydinvoima.

Asumiskustannukset vievät monilla ihmisillä yli kolmanneksen palkasta. Tämä on merkittävä kansantaloudellinen ja inhimillinen ongelma. Perussuomalaiset eivät halua korottaa esimerkiksi lämmityspolttoaineiden verotusta, kuten hallitus on tekemässä. Hallituksen kaavailema polttoaineveron korotus iskee pahiten juuri ihmisiin, joilla ei ole varaa investoida moderneihin lämmitysratkaisuihin ja jotka asuvat vanhemmissa asunnoissa. Lämmityspolttoaineiden veronkorotus on peruttava.

Hallitus korotti liikennepolttoaineiden veroa vuonna 2016 reilulla kahdella sentillä litralta. Hallitus linjasi tässä yhteydessä, että veronkorotusta tarkastellaan uudelleen, jos raakaöljyn hinta nousee yli 80 dollariin tynnyriltä. Polttoaineiden hinnat ovat nyt nousseet korkealle tasolle, mutta siitä huolimatta lupausta ei ole pidetty.

Asutuskeskusten ulkopuolella auton käyttö on käytännössä välttämätöntä niin työ-, asiointi- kuin koulumatkoihinkin. Lisäksi harvaan asutussa Suomessa polttoaineen hinnalla on suuri merkitys kuljetuskustannuksiin ja sitä kautta tuotteiden hintoihin sekä viennin osalta maamme kilpailukykyyn. Perussuomalaiset vaatii, että veronkorotus perutaan. Tämä on niin suomalaisten kuljetusyrittäjien, teollisuuden kuin kaikkien jokapäiväisessä elämässään autoa tarvitsevien suomalaisten etu.

Ehdotus

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp
Vastalause 3 /ps

että 3. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena,

että 1. ja 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuina seuraavasti. (*Vastalauseen muutosehdotukset*)

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Laki

nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1472/1994) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1 kohdan h alakohta ja 10 kohta, 2 b §:n 1 momentin 3 ja 8 kohta, 4 §:n 2 momentti ja liite,
sellaisina kuin se on, 1 §:n 1 momentti laissa 256/2012, 2 §:n 1 kohdan h alakohta ja 10 kohta, 2 b §:n 1 momentin 3 ja 8 kohta laissa 1399/2010, 4 §:n 2 momentti laissa 378/2015 ja liite laissa 972/2017, seuraavasti:

1 §

Nestemäisistä polttoaineista ja 2 a §:ssä tarkoitetuista tuotteista on suoritettava valtiolle valmisteverona energiasisältöveroa ja hiilidioksidiveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Hiilidioksidiveroa laskettaessa otetaan huomioon polttoaineen elinkaaren aikana syntyvät ekvivalenttiset hiilidioksidipäästöt.

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *nestemäisillä polttoaineilla*:

h) tuotteita, jotka kuuluvat tullitariffin nimikkeisiin 3824 99 86, 3824 99 92 (ei kuitenkaan ruosteenestoaineet, jotka sisältävät amiineja aktiivisina ainesosina, ja epäorgaaniset liuotit ja ohennusaineseokset lakkoja ja sen kaltaisia tuotteita varten), 3824 99 93, 3824 99 96 (ei kuitenkaan ruosteenestoaineet, jotka sisältävät amiineja aktiivisina ainesosina, ja epäorgaaniset liuotit ja ohennusaineseokset lakkoja ja sen kaltaisia tuotteita varten), 3826 00 10 ja 3826 00 90, jos ne on tarkoitettu käytettäväksi lämmitys- tai moottoripolttoaineina.

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp
Vastalause 3 /ps

~~10) pienmoottoribensiinillä tullitariffin nimikkeeseen 2710 12 41 kuuluvaa tuotetta, joka alla mainittujen ominaisuuksien osalta vastaa asianomaista raja-arvoa:~~

~~2 b §~~

~~Valmisteverotuslain (182/2010) 4, 8 ja 9 luvussa säädettyä valvonta- ja siirtojärjestelmää sovelletaan seuraaviin nestemäisiin polttoaineisiin:~~

~~3) tuotteisiin, jotka kuuluvat tullitariffin nimikkeisiin 2710 12 2710 19 68, 2710 20 2710 20 39, 2710 20 90 (vain tuotteet, joista vähemmän kuin 90 tilavuusprosenttia, hävikki mukaan lukien, tislautuu 210 celsiusasteen lämpötilassa ja vähintään 65 tilavuusprosenttia, hävikki mukaan lukien, 250 celsiusasteen lämpötilassa ISO 3405 -menetelmän, joka vastaa ASTM D 86 -menetelmää, avulla määritettynä), 2710 12 21, 2710 12 25, 2710 19 29 ja 2710 20 90 (vain tuotteet, joista vähemmän kuin 90 tilavuusprosenttia, hävikki mukaan lukien, tislautuu 210 celsiusasteen lämpötilassa ja vähintään 65 tilavuusprosenttia, hävikki mukaan lukien, 250 celsiusasteen lämpötilassa ISO 3405 -menetelmän, joka vastaa ASTM D 86 -menetelmää, avulla määritettynä) kuitenkin vain, kun niitä siirretään pakkaamattomina tukkuerinä;~~

~~8) tuotteisiin, jotka kuuluvat tullitariffin nimikkeisiin 3824 99 86, 3824 99 92 (ei kuitenkaan ruosteenestoaineet, jotka sisältävät amiineja aktiivisina ainesosina, ja epäorgaaniset liuotin- ja ohennusaineseokset lakkoja ja sen kaltaisia tuotteita varten), 3824 99 93, 3824 99 96 (ei kuitenkaan ruosteenestoaineet, jotka sisältävät amiineja aktiivisina ainesosina, ja epäorgaaniset liuotin- ja ohennusaineseokset lakkoja ja sen kaltaisia tuotteita varten), 3826 00 10 ja 3826 00 90, jos ne on tarkoitettu käytettäväksi lämmitys- tai moottoripolttoaineina.~~

~~4 §~~

~~Jos kevyttä polttoöljyä, biopolttoöljyä, nestekaasua, bionestekaasua tai raskasta polttoöljyä käytetään yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa, energiasisältöveroa alennetaan 100 prosentilla verotaulukossa säädetystä. Biopolttoöljystä tai bionestekaasusta, joka kuuluu lyhenteen T mukaiseen tuoteryhmään, energiasisältöveroa alennetaan kuitenkin 50 prosentilla.~~

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp
Vastalause 3 /ps

VEROTAULUKKO
(Kuten LA 66/2018 vp)

2.

Laki

sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) 1 §:n 1 ja 3 momentti, 2 §:n 4 ja 12 kohta, 4 §:n 3 momentti, 5 §:n 4 kohta, 6 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta ja 3 momentti, 7 §, 22 §:n 1 momentti, 26 b § ja liite,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 3 momentti ja 22 §:n 1 momentti laissa 1400/2010, 1 §:n 3 momentti, 5 §:n 4 kohta ja 7 § laissa 501/2015, 2 §:n 4 ja 12 kohta laissa 1306/2007, 6 §:n 3 momentti laissa 1180/2016, 26 b § laissa 480/2016 ja liite laissa 973/2017, ja

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1306/2007, 1400/2010, 612/2012, 1072/2013, 1132/2013, 501/2015, 1722/2015 ja 591/2017, uusi 5 c—5 e alakohta, 5 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 501/2015, uusi 5 kohta, 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 501/2015, uusi 5 kohta, lakiin uusi 9 a ja 9 b § sekä 9 a §:n edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

1 §

~~Sähköstä, kivihielestä, polttoturpeesta, maakaasusta, mäntyöljystä ja 2 a §:ssä tarkoitetuista tuotteista on suoritettava valtiolle valmisteverona energiasisältöveroa, hiilidioksidiveroa ja energiaveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Hiilidioksidiveroa laskettaessa otetaan huomioon polttoaineen clinkaaren aikana syntyvät ekvivalenttiset hiilidioksidipäästöt.~~

Lakia ei sovelleta sähkөөn, joka tuotetaan aluksessa, junassa, autossa tai muussa kuljetusvälineessä sen omiin tarpeisiin, eikä sähkөөn, joka tuotetaan enintään 100 kilovolttiampeerin nimellisteisissä generaattorissa tai useiden sähköntuotantolaitteistojen (generaattoreiden) muodostamassa enintään 100 kilovolttiampeerin nimellisteisessä voimalaitoksessa. Tällaisesta voimalaitoksesta sähköverkkoon, sähkövarastoon tai verottomaan sähkövarastoon siirrettyyn sähkөөn sovelletaan kuitenkin tämän lain säännöksiä.

2, 4, 5, 6, 7, 9 a, 9 b, 22 ja 26 b §
(Kuten VaVM)

Voimaantulo
(Kuten VaVM)
VEROTAULUKKO 1 JA 2

**Valiokunnan mietintö VaVM 22/2018 vp
Vastalause 3 /ps**

(Kuten LA 65/2018 vp)

Helsingissä 20.11.2018

Ville Vähämäki ps

Toimi Kankaanniemi ps